

Χρήσιμα διδάγματα από τη νέα περιπέτεια της Κίρχνερ



Του **Μωσή Λίτση***

Στο προσκήνιο επανέρχεται ξανά η πιθανότητα χρεοκοπίας της Αργεντινής, μετά την απόφαση αμερικανικού δικαστηρίου να δικαιώσει προσφυγή μέρους των πιστωτών της, που ζητούν να πληρωθούν στο ακέραιο ομόλογα αξίας 1,3 δισ. δολαρίων .

Η προθεσμία λήγει στο τέλος Ιουνίου. Αν δεν πληρωθούν τα ομόλογα τότε η κυβέρνηση της Αργεντινής απειλείται με νέα χρεοκοπία για πρώτη φορά από το 2001. Μία πιθανότητα που ακόμη και αν δεν έχει σημαντικές επιπτώσεις για τις διεθνείς κεφαλαιαγορές, ενδέχεται να αποδειχθεί ιδιαιτέρως διδακτική και για τη χώρα μας, μιας και το ζήτημα της διαχείρισης του τεράστιου δημόσιου χρέους εξακολουθεί να παραμένει ακανθώδες. Ειδικά για μία μελλοντική πιθανή κυβέρνηση της αριστεράς με κορμό τον ΣΥΡΙΖΑ, η οποία διατείνεται ότι μπορεί να πετύχει ένα διαφορετικό δρόμο προσέγγισης όσον αφορά την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, η οποία έχει γονατίσει χιλιάδες νοικοκυριά.

Ας πάρουμε όμως τα πράγματα από την αρχή. Την περασμένη Δευτέρα(16/06) το Ανώτατο Δικαστήριο των ΗΠΑ αποφάνθηκε ότι οι κάτοχοι ομολόγων Αργεντινής πρέπει να αποπληρωθούν στο ακέραιο. Πρόκειται για μία δικαστική διαμάχη μεταξύ πιστωτών που απαρτίζονται από τα λεγόμενα hedge funds-κερδοσκοπικά επενδυτικά κεφάλαια υψηλού ρίσκου που αναζητούν μεγάλες αποδόσεις-και της κυβέρνησης της Κριστίνα Φερνάντες Κίρχνερ, της δημοφιλούς προέδρου της Αργεντινής που οφείλει την υψηλή της δημοτικότητα στον εκλιπόντα σύζυγό της και πρώην πρόεδρο της χώρας την ταραχώδη περίοδο που ακολούθησε τη στάση πληρωμών του 2001.

Το κοραλίτο...

Το νόμισμα της Αργεντινής, το πέσος, ήταν συνδεδεμένο με το δολάριο με «κλειδωμένη» ισοτιμία ένα προς ένα, κατ' εφαρμογή της κυρίαρχης νεοφιλελεύθερης μονεταριστικής πολιτικής τη δεκαετία του '90. Στα χαρτιά η Αργεντινή είχε νόμισμα το ισχυρό δολάριο, το οποίο οι κάτοικοί της έχοντας πλέον την ψευδαίσθηση ότι έγιναν «Αμερική», μπορούσαν να το χρησιμοποιούν ως πέσος, η ισοτιμία του οποίου παρέμενε σταθερή ένας προς ένα με το αμερικανικό νόμισμα.

Στόχος της πολιτικής αυτής ήταν να καταπολεμηθεί ο υψηλός πληθωρισμός μέσω της υιοθέτησης ενός σκληρού νομίσματος, το οποίο δεν θα κινδύνευε πλέον από υποτιμήσεις(σ.σ. κάθε ομοιότητα με την ελληνική περιπέτεια του ευρώ, συμπτωματική...) και θα συνέβαλλε συνοδευόμενη από το δόγμα του «λιγότερο κράτος»(μαζικές ιδιωτικοποιήσεις κλπ) στην... ευημερία του αργεντίνικου λαού.

Η νομισματική κρίση που έπληξε τις αναδυόμενες αγορές στα τέλη του '90, έφθασε και στην Αργεντινή, η οποία μη μπορώντας να εξυπηρετήσει το δημόσιο χρέος της, προέβη σε στάση πληρωμών το Δεκέμβριο του 2001, μετά από τις άκαρπες προσπάθειες διαδοχικών κυβερνήσεων να διαπραγματευτούν με το ΔΝΤ, ένα λιγότερο επώδυνο πρόγραμμα οικονομικής βοήθειας.

Η ιστορία είναι λίγο-πολύ γνωστή. Η στάση πληρωμών ενέτεινε τις κοινωνικές ταραχές, καθώς η κυβέρνηση της Αργεντινής αναγκαζόταν να εγκαταλείψει την πρόσδεση δολαρίου-πέσος και απαγόρευε στους αποταμιευτές να σηκώσουν τα δολάρια τους, που μετατρέποντουσαν εν μία νυκτί σε καταθέσεις στο υποτιμημένο πλέον νέο πέσος. Ο τελευταίος πρόεδρος της κρίσης, ο «κεντροαριστερός» ντε λα Ρούα, φυγαδεύονταν με ελικόπτερο. Η κοινωνική και πολιτική αναταραχή συνεχίστηκε έως το 2005, έως ότου ο πρόεδρος Νέστορ Κίρχνερ (σύζυγος της σημερινής προέδρου), προέβη σε αναδιάρθρωση του χρέους, με το 92% των πιστωτών να αποδέχονται κούρεμα της τάξης του 70%. Το 8% παρέμεινε εκτός συμφωνίας και συνέχισε να διεκδικεί στα αμερικανικά δικαστήρια το «δίκιο» του μέχρι την οριστική απόφαση την περασμένη Δευτέρα.

Η αναδιάρθρωση του 2005 συνέβαλε στο να ανακάμψει η οικονομία της Αργεντινής η οποία επανέκτησε ρυθμούς ανάπτυξης της τάξης του 8%-χάρη και στη μεγάλη άνοδο των διεθνών τιμών στα εμπορεύματα(κρέας, σιτηρά κλπ)-και ο Κίρχνερ έφυγε το 2007 από τη ζωή, ως εθνικός ήρωας, κάτι σαν νέος «Περόν» που κατάφερε να ανακτήσει την εθνική υπερηφάνεια της χώρας.

Το τι θα σημάνουν για την Αργεντινή οι εξελίξεις γύρω από το ζήτημα του χρέους τις επόμενες ημέρες μένει να φανεί. Ο οίκος αξιολόγησης Standard & Poor's προχώρησε σε υποβάθμιση της ευρισκόμενης στα τάρταρα από το 2001 χρηματοπιστωτικής αξιοπιστίας της χώρας-η Αργεντινή εξακολουθεί βρίσκεται ούτως ή άλλως εκτός διεθνών αγορών. Η απόφαση δίνει δικαίωμα να κατασχεθούν περιουσιακά στοιχεία της χώρας στο εξωτερικό, ενώ ο υπουργός Οικονομικών επιχειρεί να διαπραγματευτεί μια νέα συμφωνία που θα υπόκειται στο εθνικό δίκαιο.

Διδάγματα από την αργεντινική κρίση

Τα της Αργεντινής έχουν ιδιαίτερη σημασία και για τη χώρα μας. Η στάση πληρωμών του 2001, προβλήθηκε είτε ως φόβητρο από τους κυβερνώντες για το τι μας περιμένει αν δεν υποκύψαμε στην τρόικα και τα μνημόνια, είτε ως παράδειγμα ενός έστω λειψού άλλου δρόμου(μαζί με το λογιστικό έλεγχο και τη στάση πληρωμών του Ισημερινού το 2007) απέναντι στην τρομοκρατία του χρέους.

Η εξέλιξη των αρχών της εβδομάδας είναι ιδιαίτερος διδακτική ενόψει μάλιστα της αυξημένης πιθανότητας να υπάρξει σύντομα μία κυβέρνηση της αριστεράς στη χώρα μας, η οποία θα κληθεί να αντιμετωπίσει το θέμα του χρέους.

Ακόμη και ένα 8% των πιστωτών έχει τη δύναμη να εκβιάζει μία κυβέρνηση. Η προσφυγή μάλιστα από ομάδα hedge funds σε αμερικανικά δικαστήρια, αποτελεί σαφή προειδοποίηση για το τι μπορεί να συμβεί με δυσσαρεστημένους πιστωτές και στη χώρα μας, αφού τα νέα ομόλογα διέπονται πλέον από το αγγλικό δίκαιο.

Αν κάποιος παραμένει δύσπιστος για το ρόλο της εθνικής αστικής δικαιοσύνης όταν διακυβεύονται συμφέροντα τραπεζών και συναφών ιδρυμάτων, τότε τα πράγματα θα είναι ακόμη πιο δύσκολα στην περίπτωση υποθετικής προσφυγής σε αγγλικό δικαστήριο, με δεδομένη την κυρίαρχη αντίληψη περί του δικαίου των... αγορών.

Θα μπορούσε εύλογα να αντιτείνει κάποιος ότι μεγάλο μέρος του ελληνικού χρέους βρίσκεται πλέον στα χέρια κρατών, της ΕΚΤ και του ΔΝΤ, άρα θα ήταν ενδεχομένως «ευκολότερη» η όποια διαπραγμάτευση, σε σχέση με την «αρπακτικότητα» των αγορών.

Το ελληνικό χρέος πέρασε στα χέρια των κυβερνήσεων της ΕΕ, της ΕΚΤ και του ΔΝΤ, όχι βέβαια γιατί οι εν λόγω «θεσμοί» ήθελαν να προστατεύσουν την Ελλάδα από τα όρνεα των αγορών, αλλά ακριβώς για το αντίθετο: για να προστατεύσουν τα δικά τους όρνεα από τις ζημιές, μεσοσύσης της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008, χρεώνοντας το λογαριασμό στον ελληνικό λαό, τον οποίο φρόντισαν να διαβάλουν ως «τεμπέλη» και «χαραμοφάη».

Αν οι διεθνείς πιστωτές ως κράτη και η ΕΚΤ δεχθούν την όποια «ελάφρυνση», είναι απολύτως βέβαιο ότι αυτή δεν θα γίνει υπό την όποια πυγμή επιχειρημάτων από μία πιθανή μελλοντική κυβέρνηση της αριστεράς, αλλά ως ένα ακόμη «καρότο», πριν τον κνούτο του μαστιγίου στις πλάτες του ελληνικού λαού.

Η διαφαινόμενη διαλλακτικότητα του ΔΝΤ δεν έχει επίσης να κάνει με την όποια εγκατάλειψη των πάγιων θέσεων του διεθνούς οργανισμού, όσο με τη ρεαλιστικότερη προσέγγιση της Ουάσιγκτον προς μία πιο φιλοκεϊνσιανή πολιτική αύξησης της ευρωπαϊκής ρευστότητας, προκειμένου να βγει η Ευρώπη από την οικονομική στασιμότητα και μέσω αυτής και η αμερικανική οικονομία.

Η διαπραγμάτευση άλλωστε απαιτεί όπλα, που στην περίπτωση μιας αριστερής κυβέρνησης, δεν θα μπορούσε να είναι τίποτα άλλο από ένα μαζικό και αποφασισμένο για ρήξεις(με κόστος) με τις κυρίαρχες πολιτικές και αυτούς που τις εκφράζουν.

ΕΛΕ στα αζήτητα....

Ένα τέτοιο όπλο ήταν η προσπάθεια να δημιουργηθεί Επιτροπή Λογιστικού Ελέγχου(σωστότερα οικονομικού ελέγχου) του ελληνικού δημόσιου χρέους, όχι ως επιτροπή σοφών που θα ερευνούσε πόσο και ποιο κομμάτι του χρέους είναι «απεχθές», «παράνομο» ή «μη νομιμοποιημένο», ως μία πράξη λογιστικής καταγραφής με στόχο απλά τη διαγραφή κάποιου κομματιού, αλλά ως μία βαθιά κινηματική διαδικασία. Μία διαδικασία που θα έβαζε συνδικάτα, γειτονιές, επιστήμονες, συλλογικότητες μπροστά στο δύσκολο εγχείρημα διερεύνησης των βιβλίων του χρέους, όχι απλά για να οδηγήσει στην όποια ηθική απονομιμοποίηση και διαγραφή του, αλλά για να δημιουργήσει ένα ευρύ κίνημα έτοιμο να επιβάλλει ρήξεις και ανατροπές στο δύσκολο μπρα ντε φερ, κυβέρνηση της αριστεράς και τρόικας.

Δυστυχώς οι δυνάμεις της αριστεράς δεν στάθηκαν στο ύψος των περιστάσεων με αποτέλεσμα το ζήτημα της ΕΛΕ να έχει εκφυλιστεί σε υπόθεση προσωπικοτήτων(με περιορισμένη ούτως ή άλλως δυνατότητα παρέμβασης) ή αντεγκλήσεων για το αν το απεχθές χρέος είναι 5% ή πόσο..., σε μία διαμάχη «λογιστών», χωρίς ουσιώδες αντίκρισμα στην κοινωνία και αυτούς που μέχρι τώρα πληρώνουν το λογαριασμό...

Εν κατακλείδι. Τα όσα συμβαίνουν αυτές τις μέρες στην Αργεντινή, έρχονται να θυμίσουν τα όρια των «χαρισματικών» ηγετών, όσο και αν αποκλίνουν από το σύστημα, αλλά και τα όρια διαπραγμάτευσης(πολύ περισσότερο ρήξης) χωρίς να έχεις ενεργό σύμμαχο το λαϊκό παράγοντα.

**Δημοσιογράφος-Οικονομικός Αναλυτής*

Πηγή: oikonomiallomatiblogspot.gr